

# QUI HA D'EDUCAR ALS NOSTRES FILLS?

## Resum

### 1.- L'educació és responsabilitat dels pares

Els primers responsables de l'educació són els pares. És un **dret bàsic i inalienable** dels pares educar els seus fills. “És un dret essencial i insubstituïble que són cridats a defensar i que ningú no hauria de pretendre treure'ls” (FRANCESC, *Amoris Laetitia*, 84).

És un dret original, que **correspon als pares pel fet d'haver engendrat als fills**. Qui engendra una vida, ha de sostenir-la i educar-la.

L'educació dels fills ha de ser **integral**, és a dir, es refereix a tots els aspectes: coneixements, valors, espiritualitat, creences, etc.

En la visió cristiana hi ha **dos elements bàsics** de l'educació: l'amor i la llibertat.

#### Aquest dret bàsic inclou:

- el **dret a educar en consciència** d'acord amb els seus valors i conviccions. La formació religiosa i moral correspon als pares.
- **llibertat per escollir el centre educatiu** que millor els hi ajudi. La llibertat educativa és conseqüència del dret primer dels pares a educar.

En la seva missió educadora dels pares necessiten la col·laboració de l'Estat, de l'Església i, en general, de la societat. Però s'ha de respectar sempre el **principi de subsidiarietat**. Aquest principi afirma que les societats d'ordre superior s'han de posar en actitud d'ajuda (“subsidium”), promoció i desenvolupament de les societats inferiors (Compendi DSI, 186). L'Estat està al servei de la família, que és la cèl·lula bàsica de la societat i no pot anul·lar els seus drets ni ha d'assumir normalment les seves funcions. Els nuclis més petits de la societat no han de ser anul·lats ni absorbits pels grans.

### 2.- La funció de l'Estat en matèria d'educació

Els poders públics han de cuidar l'educació i garantir un bon nivell cultural de la població, perquè només una bona educació garanteix el funcionament de la societat.

Per això correspon a l'Estat:

- garantir un sistema educatiu de qualitat per a tots;

- garantir el dret dels pares a triar un centre educatiu d'acord amb les seves idees i conviccions;
- establir els nivells bàsics d'ensenyament.
- promoure una educació en llibertat que afavoreixi la tolerància i la pau.
- actuar de manera subsidiària quan la família no pot garantir l'educació dels fills.

No li correspon a l'Estat abrogar-se l'exclusiva competència en educació, imposant l'escola pública. En aquest cas l'Estat es declara únic posseïdor de el dret a establir i gestionar centres d'ensenyament.

Al menys des del segle XVIII s'observa una tendència dels poders públics a assumir de manera cada vegada més exclusiva la funció educativa, aconseguint en ocasions nivells de monopoli gairebé total de l'escola. En el fons d'aquest interès es troba la pretensió d'estendre a totes les persones una ètica única. És un abús que l'Estat imposi principis o criteris morals.

### **3.- L'escola**

L'escola té la missió d'ajudar els pares en la seva tasca educadora. “Els poders públics tenen el deure de garantir aquest dret dels pares (a l'educació) i d'assegurar les condicions reals del seu exercici” (CCE 2228).

A *Amoris Laetitia* s'ofereix un criteri precís: “l'escola no substitueix els pares sinó que els complementa. Aquest és un principi bàsic: Qualsevol altre col·laborador en el procés educatiu ha d'actuar en nom dels pares, amb el seu consentiment i, en certa mesura, fins i tot per encàrrec seu” (n. 84).

Mentre els filllets són menors d'edat, els professors actuen al servei dels pares, cooperant amb ells en l'educació dels fills. El professor no és un delegat de l'Estat per controlar l'educació, sinó un delegat dels pares per col·laborar-hi.

L'educació referent a temes com l'origen de la vida humana, la sexualitat, les creences religioses o els valors morals corresponen als pares. “És inquietant que algunes ideologies d'aquest tipus s'imposin com a pensament únic (...) com la de gènere” (*Amoris Laetitia*, 56).

És natural que els pares coneguin l'escola dels seus fills, l'ambient i continguts que es transmeten, especialment si es tracta d'activitats extraescolars impartides per professors aliens als centres. Per això és necessària una col·laboració estreta dels professors i els pares. Per la seva banda, els pares (pare i mare) han interessar-se per l'educació dels seus fills, acudir a les reunions, participar en les associacions de pares,

etc. És bo també que els pares s'associïn per protegir, mantenir o completar la seva missió de ser els primers educadors.

#### **4.- L'Església**

També l'Església col·labora amb els pares en l'educació dels fills, sobretot en els seus valors morals i religiosos.

A més, l'Església té la responsabilitat d'anunciar i proclamar l'Evangeli de Jesucrist, ensenyant els continguts de la fe com a bona mare i mestra.

Per ajudar a les famílies en la seva tasca d'educar hi ha també l'escola catòlica, que pretén educar els joves contribuint a la seva formació humana i al seu creixement en la fe rebuda.

#### **5.- Tota la societat**

Finalment, també tota la societat té l'obligació de contribuir a l'educació dels infants. Tots som col·laboradors dels pares en aquesta tasca.

En definitiva, els pares tenen una missió preciosa i una gran responsabilitat. No han desertar de la seva responsabilitat ni han de delegar, tal i com s'ha dit, en altres institucions ni a l'Estat.

# ¿QUIÉN DEBE EDUCAR A NUESTROS HIJOS?

## Resumen

### 1.- La educación es responsabilidad de los padres

Los primeros responsables de la educación son los padres. Es un **derecho básico e inalienable** de los padres educar a sus hijos. "Es un derecho esencial e insustituible que están llamados a defender y que nadie debería pretender quitarles" (FRANCISCO, Amoris Laetitia, 84).

Corresponde a los padres **por el hecho de haber engendrado a los hijos**. Quien engendra una vida, tiene que sostenerla y educarla.

La educación de los hijos **debe ser integral**, es decir, se refiere a todos los aspectos: conocimientos, valores, espiritualidad, creencias, etc.

En la visión cristiana hay **dos elementos básicos** de la educación: el amor y la libertad.

Este derecho básico incluye:

- el derecho a **educar en conciencia** de acuerdo con sus valores y convicciones. La formación religiosa y moral corresponde a los padres.
- **libertad para elegir el centro educativo** que mejor les ayude. La libertad educativa es consecuencia del derecho primero de los padres a educar.

En su misión educadora los padres necesitan la colaboración del Estado, de la Iglesia y, en general, de la sociedad. Pero debe respetarse siempre el **principio de subsidiariedad**. Este principio afirma que las sociedades de orden superior deben ponerse en actitud de ayuda ("subsidium"), promoción y desarrollo de las sociedades inferiores (Compendio DSI, 186). El Estado está al servicio de la familia, que es la célula básica de la sociedad y no puede anular sus derechos ni debe normalmente asumir sus funciones. Los núcleos más pequeños de la sociedad no deben ser anulados ni absorbidos por los mayores.

### 2.- La función del Estado en materia de educación

Los poderes públicos deben cuidar la educación y garantizar un buen nivel cultural de la población, porque sólo una buena educación garantiza el funcionamiento de la sociedad.

Por eso corresponde al Estado:

- garantizar un sistema educativo de calidad para todos;

- garantizar el derecho de los padres a elegir un centro educativo de acuerdo con sus ideas y convicciones;
- establecer los niveles básicos de enseñanza.
- promover una educación en libertad que favorezca la tolerancia y la paz.
- actuar de modo subsidiario cuando la familia no puede garantizar la educación de los hijos.

No le corresponde al Estado abrogarse la exclusiva competencia en educación, imponiendo la escuela pública. En este caso el Estado se declara único poseedor del derecho a establecer y gestionar centros de enseñanza.

Al menos desde el siglo XVIII se observa una tendencia de los poderes públicos a asumir de modo cada vez más exclusivo la función educativa, alcanzando en ocasiones niveles de monopolio casi total de la escuela. En el fondo de este interés se encuentra la pretensión de extender a todas las personas una ética única. Es un abuso que el Estado imponga principios o criterios morales.

### **3.- La escuela**

La escuela tiene la misión de ayudar a los padres en su tarea educadora. "Los poderes públicos tienen el deber de garantizar este derecho de los padres (a la educación) y de asegurar las condiciones reales de su ejercicio" (CCE 2228).

En "Amoris Laetitia" se ofrece un criterio preciso: "la escuela no sustituye a los padres sino que los complementa. Este es un principio básico: Cualquier otro colaborador en el proceso educativo debe actuar en nombre de los padres, con su consentimiento y, en cierta medida, incluso por encargo suyo" (n. 84).

Mientras los niños son menores de edad, los profesores actúan al servicio de los padres, cooperando con ellos en la educación de los hijos. El profesor no es un delegado del Estado para controlar la educación, sino un delegado de los padres para colaborar en ella.

La educación referente a temas como el origen de la vida humana, la sexualidad, las creencias religiosas o los valores morales corresponden a los padres. "Es inquietante que se impongan como pensamiento único algunas ideologías como la de género" (Amoris Laetitia, 56).

Es natural que los padres conozcan la escuela de sus hijos, el ambiente y contenidos que se transmiten, especialmente si se trata de actividades extraescolares impartidas por profesores ajenos a los centros. Por eso es necesaria una colaboración estrecha de los

profesores y los padres. Por su parte, los padres (padre y madre) deben interesarse por la educación de sus hijos, acudir a las reuniones, participar en las asociaciones de padres, etc. Es bueno también que los padres se asocien para proteger, mantener o completar su misión de ser los primeros educadores.

#### **4.- La Iglesia**

También la Iglesia colabora con los padres en la educación de los hijos, sobre todo en sus valores morales y religiosos.

Además, la Iglesia tiene la responsabilidad de anunciar y proclamar el Evangelio de Jesucristo, enseñando los contenidos de la fe como buena madre y maestra.

Para ayudar a las familias en su tarea de educar existe también la escuela católica, que pretende educar a los jóvenes contribuyendo a su formación humana y a su crecimiento en la fe recibida.

#### **5.- Toda la sociedad**

Por último, también toda la sociedad tiene la obligación de contribuir a la educación de los niños. Todos somos colaboradores de los padres en esta tarea.

En definitiva, los padres tienen una tarea hermosa y una gran responsabilidad. No deben desertar de su responsabilidad ni deben delegarla en otras instituciones ni en el Estado.